

Deloitte.

Izveštaj o transparentnosti za 2023. godinu

Deloitte d.o.o. Beograd

Datum izdavanja: 8. mart 2024. godine

Sadržaj

Poruka rukovodstva Deloitte d.o.o. Beograd	2
Mreža Deloitte	3
Deloitte-ove usluge revizije i uveravanja: bezrezervno služimo javnom interesu	6
Eksterna i interna kontrola kvaliteta revizije	19
Nezavisnost, etika, i dodatna obelodanjivanja	21
Prilozi	25
Prilog A Društva za reviziju iz država članica EU i EEP	26
Prilog B Finansijske informacije	28
Prilog C Društva od javnog interesa	29

Poruka rukovodstva Deloitte d.o.o. Beograd¹

Izveštaj o transparentnosti za 2023. godinu Društva za reviziju Deloitte d.o.o. Beograd sadrži informacije o našoj strukturi, upravljanju i pristupu pružanju najkvalitetnijih usluga revizije i uveravanja. Ovaj izveštaj izdajemo jednom godišnje da bismo predstavili aktuelnu poslovnu praksu i procese i obelodanili podatke u skladu sa zahtevima Zakona o reviziji Republike Srbije (Sl. glasnik RS br. 73/2019) i Pravilnika o kriterijumima za obavljanje revizije finansijskih izveštaja izdavalaca javnih društava (Sl. glasnik RS, br. 77/2022 i 93/2022).

Naš izveštaj o transparentnosti za 2023. godinu odraz je još jedne godine značajnih događaja i promena. Ova poslovna godina donela je veliku neizvesnost za čitave privredu, tržišta kapitala, revizorsku profesiju i naše zaposlene. Ogromni geopolitički izazovi, pojačani rizici, posebno u pogledu elastičnosti lanaca snabdevanja, kao i vanredna klimatska situacija zajedno sa drugim pitanjima stvorili su izuzetno složeno i izazovno okruženje.

U ovim nesigurnim vremenima, i dalje smo nepokolebljivo predani održavanju visokih standarda kvaliteta i stavljamo javni interes iznad svega. Kvalitet revizije takođe je temelj našeg razvoja kao poslovnog društva. Pomaže nam u postavljanju prioriteta i ključ je za definisanje uspeha. Uvereni smo da je kvalitet revizije mnogo više od same tehničke izvrsnosti; on obuhvata i kvalitet iskustva naših klijenata, uključujući i saznanja koja im pružamo u cilju poboljšanja njihovog poslovanja.

Promene čiji smo svedoci u oblasti regulative, ekoloških, društvenih i upravljačkih pitanja utiču na preduzeća i zahtevaju od njih relevantnu i pravovremenu nefinansijsku metriku i obimnija obelodanjivanja. Oslanjajući se na temeljno iskustvo svog profesionalnog osoblja u svim privrednim granama i njihovo poznavanje rizika i kontrola, uz stalna ulaganja u tehnološka unapređenja, Deloitte je odlično pripremljen da odgovori na ove potrebe i ostane lider u pružanju visokokvalitetnih usluga revizije i uveravanja, zaštiti javnog interesa i podrži efikasnom funkcionisanju ekosistema korporativnog izveštavanja.

Stalno ulaganje u transformaciju revizije usadilo je u sve nas kulturu kontinuiranog usavršavanja, pri čemu je u centru pažnje razvoj i optimalno angažovanje naših zaposlenih, kao i poboljšanje njihovog celokupnog iskustva u Deloitte-u podsticanjem različitosti i promovisanjem održivog hibridnog modela rada.

U svom radu pridržavamo se najviših standarda nezavisnosti, integriteta i profesionalne objektivnosti. Prihvatamo svoju odgovornost prema klijentima, zajednici, tržištima kapitala i odgovornost jednih prema drugima u našoj organizaciji, i neprestano ćemo nastojati da održimo najviše standarde kvaliteta u svakom aspektu našeg posla.

Olivera Andrijašević
Partner i direktor društva

Olivera Andrijašević
Rukovodeći partner/Direktor društva
Društvo za reviziju Deloitte d.o.o. Beograd

¹ U ovom Izveštaju termini "Deloitte, mi, nas, nama i naš" odnose se na jedno ili više lica u sastavu Deloitte Touche Tohmatsu Limited, društava članova ove mreže, i njihovih povezanih lica. Za više informacija o Mreži Deloitte, vidite stranu 3 ili [About the network \(deloitte.com\)](https://www.deloitte.com).

Mreža Deloitte

Deloitte Srbija: Opis organizacije i strukture vlasništva društva za reviziju

Društvo za reviziju Deloitte d.o.o. Beograd deo je mreže Deloitte preko regionalne organizacije Deloitte Central Europe Holdings Limited, društva člana Deloitte Touche Tohmatsu Limited. Deloitte Central Europe Holdings Limited je, zajedno sa kompanijama Deloitte Francuska, Deloitte Nemačka, Deloitte Luksemburg, Deloitte Austrija, Deloitte Portugal i Deloitte Turska, vlasnik kapitala društva Deloitte DCE GmbH („DCE“), koje je takođe član Deloitte Touche Tohmatsu Limited. Cilj društva DCE je unapređenje saradnje između njegovih vlasnika kao članova globalne mreže Deloitte-a. DCE ne pruža profesionalne usluge klijentima niti se bavi komercijalnim aktivnostima.

Društvo za reviziju Deloitte d.o.o. Beograd naziva se dalje u ovom Izveštaju „Deloitte Srbija“. Deloitte Centralna Evropa je regionalna organizacija pravnih subjekata pod okriljem Deloitte Central Europe Holdings Limited a naziva se dalje u ovom Izveštaju „Deloitte Centralna Evropa“. Deloitte Central Europe Holdings Limited nosilac je prava da posluje i pruža profesionalne usluge pod imenom

„Deloitte“, koje se koristi i za sva društva članove u okviru svoje teritorije (Deloitte-a Centralna Evropa uključujući i Deloitte Srbija). Deloitte Srbija je društvo ovlašćeno za pružanje usluga revizije klijentima u Republici Srbiji.

Članovi i vlasnici udela u Deloitte-u Srbija su:

1. **Deloitte Central Europe Holdings Limited**, privredno društvo osnovano u skladu sa propisima Republike Kipar, upisano u registar pod brojem HE 84799 Ministarstva za privredu, industriju i turizam, države Kipar, sa registrovanim sedištem na adresi Ulica Lampousas 1, P.C. 1095, Nikozija, Republika Kipar – vlasnik 48.911257590000% udela;
2. **DELOITTE REVIZIJA D.O.O.**, privredno društvo osnovano u skladu sa propisima Republike Slovenije, upisano u registar privrednih društava pod brojem 1647105000, sa registrovanim sedištem na adresi Dunajska cesta 165, Ljubljana, Republika Slovenija – vlasnik 51.000563236000% udela;
3. **Olivera Andrijašević**, licencirani ovlašćeni revizor – vlasnik 0.088179174000% udela.

Opis mreže

Mreža Deloitte

Mreža Deloitte (takođe se naziva Organizacija Deloitte) je globalna mreža međusobno povezanih društava članova i njihovih povezanih lica, koji svoje poslovanje obavljaju u više od 150 zemalja i teritorija širom sveta. Ova samostalna i nezavisna društva članovi posluju pod zajedničkim brendom.

Deloitte Touche Tohmatsu Limited („DTTL” ili „Deloitte Globalna organizacija”)

Deloitte Touche Tohmatsu Limited je privatno privredno društvo iz Ujedinjenog Kraljevstva čija je odgovornost ograničena garancijom članova, osnovano u skladu sa pravnim sistemom Engleske i Velsa. DTTL ima ulogu koordinatora za svoja društva članove i njihova povezana lica od kojih zahteva da se pridržavaju politika i protokola u cilju održavanja dosledno visokog kvaliteta usluga, profesionalnog ponašanja i poslovanja u čitavoj mreži Deloitte.

DTTL ne pruža profesionalne usluge klijentima niti usmerava, upravlja, kontroliše svoja društva članove i njihova povezana lica, niti poseduje učešća u njihovom kapitalu.

„Deloitte” je brend pod kojim blizu 457,000 posvećenih stručnjaka i profesionalnog osoblja u samostalnim društvima članovima mreže širom sveta sarađuju u cilju pružanja usluga revizije i uveravanja, poslovnog, finansijskog, poreskog i pravnog konsaltinga, konsaltinga u upravljanju rizicima i srodnih usluga odabranim klijentima. Ova društva su članovi DTTL. DTTL, i sva društva i njihova povezana lica čine „Organizaciju Deloitte”. Svako društvo član DTTL i/ili njegova povezana lica pružaju usluge u određenoj geografskoj oblasti i podležu zakonima i propisima struke zemlje ili zemalja u kojima posluju. Svako društvo član DTTL organizovano je u skladu sa zakonima, propisima i uobičajenom praksom države u kojoj je osnovano i u kojoj posluje, i može osigurati pružanje profesionalnih usluga na svojim teritorijama preko svojih povezanih lica. Ne pruža svako društvo član DTTL sve usluge, kao ni njegova povezana lica, a može se desiti da neke usluge potvrđivanja nisu ni predviđene prema pravilima i propisima o javnom računovodstvu. DTTL, i svako društvo član DTTL, kao i svako od njihovih povezanih lica, predstavljaju zasebne i samostalne pravne subjekte, koji jedni prema drugima ne mogu biti obavezani niti odgovorni u odnosu na treća lica. DTTL, svako društvo član i svaki povezani entitet odgovora samo za svoje činjenje i propuste, a ne odgovara za postupke ostalih članova. Organizacija Deloitte je globalna mreža nezavisnih društava članova, a ne partnerska organizacija ili jedinstvena poslovna kompanija. DTTL ne pruža usluge klijentima.

Deloitte Srbija: Opis upravljačke strukture – rukovodstvo u akciji

Deloitte Srbija (matični broj: 07770413), osnovano u skladu sa zakonima Republike Srbije, posluje u pravnoj formi društva sa ograničenom odgovornošću, sa sedištem u ul. Terazije br. 8 u Beogradu. Osnovano je dana 4. novembra 1991. godine a upisano u Registar privrednih subjekata koji vodi Agencija za privredne registre Republike Srbije - Rešenje br. BD. 4290/2005 - 30. maja 2005. godine.

Deloitte Srbija je društvo ovlašćeno i registrovano za obavljanje revizije finansijskih izveštaja u Republici Srbiji. Društvo je uključeno u Registar preduzeća za reviziju Ministarstva finansija Republike Srbije, i poseduje Rešenje o izdavanju dozvole za rad Ministarstva finansija Republike Srbije broj 401-00-1790/2014-16 od dana 7. jula 2014. godine.

Društvom, u skladu sa odredbama Zakona o privrednim društvima („Sl. glasnik RS”, br. 36/2011, 99/2011, 83/2014 - dr. zakon i 5/2015, 44/2018, 95/2018, 91/2019 i 109/2021), upravlja Skupština koju čine svi članovi društva.

Partner Olivera Andrijašević i Verica Najdanović, Jelena Čvorović i Rastko Filipović kao direktori revizije u Deloitte-u Srbija odgovorni su za upravljanje i nadzor nad poslovanjem revizije i usluga sa izražavanjem uveravanja. Njihove konkretne odgovornosti obuhvataju usvajanje poslovne strategije za poslove revizije i usluga uveravanja u Deloitte-u Srbija, kao i odobravanje finansijskih aspekata poslovnih planova društva u Srbiji.

Deloitte Srbija ima pet direktora imenovanih od strane Skupštine društva na neograničeni period. Direktori su:

Deloitte Srbija – Direktori Društva

Olivera Andrijašević, Licencirani ovlašćeni revizor

Verica Najdanović, Licencirani ovlašćeni revizor

Miroslava Gaćeša, Licencirani ovlašćeni revizor

Darko Stanisavić

John Ploem

Olivera Andrijašević je partner odgovoran za Reviziju i usluge uveravanja i izvršni direktor Deloitte-a Srbija. Olivera Andrijašević i visoki rukovodioci u Deloitte-u Srbija razvijaju i sprovode poslovnu strategiju revizije i usluga uveravanja, uključujući sa njom povezane politike i procedure. U svim aktivnostima, rukovodstvo Deloitte-a Srbija odgovorno je za sveukupni kvalitet revizije, uključujući usklađenost sa svim važećim standardima struke i regulatornim zahtevima. Strategija Deloitte-a Srbija izrađena je u skladu sa celovitim strateškim pravcem uspostavljenim unutar mreže Deloitte.

Rukovodioci Revizije i usluga uveravanja u Deloitte-u Srbija učestvuju u radnim grupama mreže Deloitte koje definišu i prate standarde kvaliteta i iz kojih potiču inicijative u vezi sa kvalitetom revizije.

Deloitte Srbija ima vlasnički udeo u sledećim pravnim licima, koja obavljaju delatnost revizije na teritoriji Crne Gore i Republike Severne Makedonije:

1. Deloitte d.o.o. Podgorica, sa sedištem u Ulici Cetinjska broj 11, sedmi sprat, Podgorica, Crna Gora – vlasnik 40% udela; i
2. Deloitte d.o.o. Skopje, sa sedištem u Bulevaru Sv. Kliment Ohridski br. 52, apartman 11, 1000, Skoplje, Republika Severna Makedonija – vlasnik 25% udela.

Naš cilj i zadatak kojem smo posvećeni: ulivanje poverenja

U Deloitte-u Srbija naš cilj je da ostvarimo uticaj snažniji i značajniji od onoga što se od nas očekuje. Za Reviziju i usluge uveravanja to znači stalni razvoj procesa revizije i usluga uveravanja, upotrebu vodeće tehnologije, primenu raznolikih veština, znanja i iskustva u cilju pružanja najkvalitetnijih usluga. Veoma se ponosimo time što ulivamo poverenje klijentima na tržištima kapitala i što uvek iznova predano i nepokolebljivo radimo na podizanju standarda kvaliteta, neizostavno insistirajući na integritetu, nezavisnosti i transparentnosti. Kontinuirano razvijamo veštine i kapacitete koji će podržati pružanje visokokvalitetnih usluga revizije i dajemo vodeći doprinos oblikovanju budućnosti revizorske struke.

Deloitte-ove usluge revizije i uveravanja: bezrezervno služimo javnom interesu

Kvalitet revizije u fokusu

Deloitte-ova posvećenost kvalitetu revizije prožima sve što činimo. Nezavisna revizija je centralni element ekosistema korporativnog izveštavanja uspostavljenog u cilju jačanja poverenja investitora i drugih zainteresovanih strana, kao i promovisanja efikasnog funkcionisanja tržišta kapitala. Deloitte je duboko svestan svoje obaveze da pruža usluge revizije koje će zadovoljiti zahtevne izazove i složenost aktuelnog okruženja, istovremeno poštujući profesionalne i regulatorne standarde. Za funkcionisanje ekosistema korporativnog izveštavanja onako kako je predviđeno, efikasno izvršavanje uloge revizora od presudnog je značaja

Deloitte je opredeljen da uradi više od jednostavnog ispunjavanja regulatornih zahteva i očekivanja. Deloitte prevazilazi očekivanja i postavlja standarde izvrsnosti za revizorsku struku. U skladu sa tim ciljem, nepokolebljivo smo posvećeni kvalitetu revizije.

Klijenti revizije Deloitte-a

U svom nastojanju da podrži tržišta kapitala, Deloitte-ova funkcija revizije i usluga uveravanja usmerena je na reviziju klijenata gde služi javnom interesu i gde Deloitte ima sposobnosti i kapacitete da izvrši kvalitetnu reviziju sa objektivnošću i u skladu sa važećim standardima struke i zakonima i propisima, uključujući i one koji se odnose na etiku i nezavisnost.

Naše poslovno društvo je fundamentalni aspekt naše strategije revizije i usluga uveravanja i zajedničkih vrednosti koje usmeravaju naše ponašanje tako da budemo predvodnici u struci, da služimo klijentima sa integritetom, brinemo jedni o drugima, podstičemo inkluziju i sarađujemo kako bismo ostvarili merljiv uticaj. Sebi postavljamo sledeće pitanje: sa kakvim pravnim licima želimo povezanost i saradnju? Da bismo odgovorili na to pitanje, pripremili smo izjavu o apetitu za rizik revizije i usluga uveravanja, koja služi kao temelj poslovnog društva koje želimo da održimo.

Izjava o apetitu za rizik može se koristiti kao sredstvo za pokretanje sveobuhvatne diskusije o riziku, i kao osnova na kojoj se o odlukama o prihvatanju i nastavku angažovanja može efikasno i utemeljeno raspravljati. Navedena izjava, data u nastavku, definiše kulturu rizika i ima za cilj da obezbedi doslednost u odlučivanju o prihvatanju odnosno nastavku angažovanja:

„Apetit za rizik Deloitte-ovog portfolija usluga revizije i uveravanja („A&A“) podupire našu agendu vođenu našom svrhom, potvrđuje naša Načela poslovnog ponašanja, gde su formulisani standardi kojih se pridržavamo, gde god u svetu da živimo i radimo, kako bismo izgradili i održali održiv posao za sadašnje i buduće generacije.

U skladu sa našom posvećenošću cilju i svrsi i našim delovanjem u javnom interesu, razumemo da je preuzimanje određenog nivoa rizika prirodna posledica poslovanja. U cilju pružanja visokokvalitetnih usluga revizije uveravanja, proaktivno identifikujemo rizik i njime upravljamo kroz procese, politike i procedure upravljanja kvalitetom kako bismo donosili promišljene odluke u skladu sa našom strategijom i vrednostima.

Težimo da u svom portfelju imamo klijente koji žive i rade u skladu sa našim zajedničkim vrednostima, poštuju naše zaposlene, prepoznaju probleme u nastajanju i društvene odgovornosti, i imaju za cilj da obezbede transparentnost svim zainteresovanim stranama u ekosistemu korporativnog izveštavanja. Nastojimo da u našem portfelju nema klijenata bez integriteta, klijenata koji se bave nezakonitim aktivnostima, zanemaruju verodostojnost finansijskog računovodstva i izveštavanja, ili nisu voljni da uspostave i održe potrebne unutrašnje kontrole i povezane procese.”

Deloitte Srbija ima uspostavljene detaljne politike i procedure za prihvatanje novih klijenata i angažovanja, nastavak saradnje i procenu rizika revizorskog angažovanja. Ove politike i procedure osmišljene su sa namerom da Deloitte Srbija prihvati, odnosno nastavi, samo ona angažovanja:

- za koja je društvo kompetentno i ima potrebne sposobnosti i kapacitete, uključujući vreme i resurse;
- za koje društvo ispunjava relevantne važeće standarde struke i zakone i propise, uključujući i one koji se odnose na etiku i nezavisnost, kao procene i razmatranja nezavisnosti i sukoba interesa;
- kod kojih smo razmotrili i smatramo da rukovodeći tim klijenta nastupa sa integritetom i u skladu sa našim zajedničkim vrednostima.

Manji broj jačih društava članova

U okviru čvrste strukture društava članova Deloitte-a, Deloitte Srbija je deo kompanije članice Deloitte Central Europe Holdings Limited. Kao društvo za reviziju registrovano i uređeno u Republici Srbiji, imamo organ za donošenje odluka u vezi sa regulatornim pitanjima i profesionalnim obavezama i krajnju odgovornost za izvršenje usluga revizije i uveravanja u skladu sa profesionalnim standardima i lokalnim zakonima i propisima. Deloitte Srbija je društvo odgovorno za održavanje i rad efikasnog sistema upravljanja kvalitetom kao potpore za obavljanje visoko-kvalitetnih angažovanja revizije i uveravanja. Kao član kombinovane firme u okviru Deloitte-ove mreže, blisko sarađujemo sa ostalim zemljama u okviru firme članice Deloitte Central Europe Holdings Limited, što nam omogućuje dodatni nadzor nad kvalitetom, upravljanje rizicima i aktivnosti monitoringa. Takva struktura podstiče zajednička ulaganja u inovacije i resurse u reviziji, kao i učestvovanje u radu vodećih firmi u različitim zemljama, što sve doprinosi našim kolektivnim težnjama za kontinuiranim poboljšanjem kvaliteta revizije.

Za nas u Deloitte-u, ispunjavanje očekivanja je samo početak naših usluga revizije i uveravanja.

Posvećenost naših zaposlenih integritetu, služenju javnom interesu i pružanju visokokvalitetnih usluga uveravanja u oblastima od najveće važnosti zainteresovanim akterima igra centralnu ulogu u svemu što radimo.

Naša nepokolebljiva posvećenost kvalitetu osnov je naše održive leaderske pozicije u pogledu kvaliteta. Neprestano usmeravamo posebnu pažnju na izvrsnost kako naših ljudi, tako i procesa i tehnologije. Svaki od ovih osnovnih elemenata pomaže nam da realizujemo svoju viziju bolje budućnosti, ostvarujući uticaj koji ne samo da ispunjava već i prevazilazi očekivanja.

Kako to izgleda? To je poslovna praksa revizije i uveravanja koja se konstantno razvija, koristeći briljantne umove, efikasne procese i tehnologije svetske klase iz cele naše globalne organizacije oslanjajući se istovremeno na naše višegodišnje iskustvo. Pružamo visokokvalitetne usluge na efikasan i delotvoran način koji održava integritet, gradi samopouzdanje i proizvodi vrednost fokusirajući se na ono što je zaista važno.

Transformacija usluga revizije i uveravanja je veoma važna promena načina rada profesionalnog osoblja Deloitte-a unutar mreže, a obuhvata sledeće:

Deloitte-ov način: standardizacija procesa revizije podržana našim tehnološkim setom alata	Praćenje kvaliteta revizije u realnom vremenu
Prošireni model za upravljanje talentima, koji obuhvata edukaciju, nagrađivanje i priznanja, centre izvrsnosti i centre za podršku	Prilagodljiva upotreba alata i tehnoloških rešenja u odgovor na promene u okruženju

Postizanje izvrsnosti u reviziji putem transformacije procesa, zaposlenih, i tehnologije²

Kroz „Deloitte-ov način“, Deloitte uvodi standardizaciju, doslednost i efikasnost kao osnov kvaliteta u sam način obavljanja revizije: automatizaciju da poboljša izvršavanje uobičajenih zadataka i analitiku kao podršku i potporu reviziji, da omogući jasniji i značajniji uvid u dostupne podatke. Na osnovu toga poboljšavamo kvalitet revizije i istovremeno kreiramo bogatije iskustvo za naše talentovane zaposlene dok klijentima pružamo racionalizovanu digitalnu reviziju, koja obezbeđuje veću transparentnost i temeljnije razumevanje.

U današnjem poslovnom svetu koji se odlikuje brzim promenama očekuju se inovacije i primena savremenih tehnoloških alata, a to očekivanje važi i za revizorsku struku. Savremeno složeno poslovno okruženje zahteva da revizija bude dinamična, višedimenzionalna i da nudi jasne i značajne uvide. Zahtevaju se važne informacije u realnom vremenu. Stoga moramo da unapređujemo reviziju u korak sa inovacijama koje naši klijenti uvode u svoje poslovanje i poslovne procese. Koristeći tehnologiju u razvoju i podatke, Deloitte-ova revizija obezbeđuje bolje razumevanje i kreira doslednije, transparentnije i vrednije usluge revizije i uveravanja. Deloitte u reviziju uključuje briljantne umove, efikasne procese i tehnologiju svetske klase iz čitave svoje organizacije kako bi ostvario uticaj koji ne samo da ispunjava već i prevazilazi očekivanja.

Revizori Deloitte-a Srbija unapređuju svoj način rada intenzivnijom upotrebom analitike podataka, kao i kognitivnih i *cloud*-baziranih tehnologija. Ovo je delom posledica većeg stepena automatizacije i efikasnosti koju takvi alati mogu da obezbede, ali i potrebe Deloitte-a Srbija da zadrži vodeću ulogu u primeni naprednih tehnoloških rešenja, korak ispred naših klijenata.

Deloitte insistira na stalnom ulaganju u tehnologije u razvoju i različitosti u mišljenjima koja omogućuju isporuku rezultata poboljšanog kvaliteta, razumevanja i vrednosti našim klijentima i tržištima. Deloitte-ove holističke platforme za reviziju, Deloitte Omnia i Deloitte Levvia, dokaz su našeg nastojanja da pružimo digitalne visokokvalitetne usluge revizije klijentima svih veličina i stepena složenosti. Deloitte Omnia je *cloud*-bazirana platforma za obavljanje obimnih i složenih usluga revizije, dok Deloitte Levvia nudi efikasniju uslugu digitalne revizije klijentima nižeg nivoa rizika i manje složene strukture. Dalji razvoj i široka upotreba oba navedena rešenja odvičaće se tokom nekoliko narednih godina. Deloitte takođe radi na izradi i primeni inovativnih analitičkih rešenja, i integrisanom paketu inovativnih alata koji su svi povezani u *cloud*-u.

² Za više informacija o Deloitte-ovim inovacijama u oblasti revizije, pogledajte Deloitte-ov Izveštaj o globalnom uticaju ([Global Impact Report](#)) i strane [Audit innovation](#) i [Audit & Assurance: the Deloitte way](#) na [www.deloitte.com](#).

Revizija u vreme krupnih poremećaja

Nakon krupnih svetskih poremećaja koji su tokom proteklih godina obeležili neizvesnosti u vezi sa javnim zdravljem, političkim i društvenim promenama, izmenjena je i sama revizorska struka zajedno sa svim učesnicima u ekosistemu korporativnog izveštavanja. Deloitte-ov odgovor na te neizvesnosti i poremećaje obuhvatio je ulaganje dodatnih napora da se unapredi struka dok su prvenstveni prioritet bezbednost i dobrobit zaposlenih.

U aktuelnim okolnostima, od suštinske važnosti su pojačana svest o sve većem riziku kriminalnih radnji, prisutnim novim ili rastućim postojećim faktorima rizika, i o potrebi za efikasnim sistemima internih kontrola. Iako postojeći računovodstveni okviri predviđaju neizvesnosti, korisnici finansijskih izveštaja i regulatori treba da očekuju veći stepen tržišne i ekonomske nestabilnosti u bliskoj budućnosti.

Deloitte dosledno podržava izdavanje propisa i uputstava od strane regulatora koji prepoznaju aktuelne neizvesnosti i naglašavaju značaj kvalitetnih obelodanjivanja o predviđanjima budućih ekonomskih kretanja od strane kompanija. Javnost može imati samo koristi od veće transparentnosti, jer svi akteri iz različitih ekosistema korporativnog izveštavanja rade na podizanju svesti o značaju ovih pitanja. Jasnija slika o jedinstvenim i komplementarnim odgovornostima rukovodstva, odbora za reviziju, društava, revizora, regulatora i drugih aktera omogućuje investitorima da sve njih smatraju odgovornima na način koji najbolje služi javnom interesu.

Vrednost visokokvalitetnih usluga revizije i uveravanja nije umanjena u okolnostima svetskih nemira. Naprotiv, investitori i ostali akteri i dalje zahtevaju profesionalne usluge bazirane na načelima nezavisnosti i objektivnosti i profesionalan rad koji uliva poverenje u tržišta kapitala—a Deloitte je odlučan u nameri da ka tom cilju predvodi ostale.

Deloitte Srbija ne uzmiče u svojoj nepokolebljivoj posvećenosti služenju javnom interesu—prvenstveno u pogledu ponašanja u skladu sa najvišim etičkim i standardima integriteta, nezavisnosti i transparentnosti. Deloitte shvata značaj svoje odgovornosti koja podrazumeva ispunjavanje profesionalnih obaveza i izvršavanje uloge revizora u globalnom ekosistemu korporativnog izveštavanja. Sledeća načela ostaju naša vodilja i neophodnost njihove primene neprestano se naglašava svim zaposlenima na pružanju usluga revizije i uveravanja:

- Primenjujemo profesionalni skepticizam i dužnu profesionalnu pažnju;
- Kritički ocenjujemo kvalitet pribavljenih revizijskih dokaza i utvrđujemo da li su ti dokazi odgovarajući i dovoljni kao odgovor na rizik;
- Donosimo dobro utemeljene stručne sudove potkrepljene urednom dokumentacijom;
- Negujemo kulturu izvrsnosti i konsultovanja;
- Manifestujemo posvećenost integritetu i etičkom ponašanju, kao i poštovanje zakonskih i profesionalnih obaveza;
- Sve vreme smo u kontaktu, povezani i podržavamo jedni druge.

Multidisciplinarni model (MDM)

Deloitte-ov robusni multidisciplinarni poslovni model (MDM) – koji se sastoji od revizije i usluga uveravanja, poreskog, poslovnog i konsaltinga u oblasti rizika, i finansijskog savetovanja – u velikoj meri doprinosi sposobnosti naše organizacije da obavlja revizije i usluge uveravanja visokog kvaliteta. Obim korporativnog izveštavanja se širi a očekuje se da će se drastično izmeniti u bliskoj budućnosti; finansijski izveštaji i šira korporativna obelodanjivanja biće sve složeniji zbog zahteva u vezi sa razmatranjima ekoloških, socijalnih i upravljačkih („ESG“) i drugih pitanja (sajber, veštačka inteligencija, zaštita podataka, itd.). Takođe, sve više preovlađuje korišćenje tzv. velikih podataka i drugih naprednih digitalnih alata, pa će potreba za analitičarima podataka i IT stručnjacima beležiti rast.

MDM je osnova na kojoj počiva Deloitte-ovo pružanje multidisciplinarnih usluga. Deloitte se ponosi time što ima niz nezavisnih specijalista koji se mogu angažovati na projektima bilo gde u svetu u cilju pružanja stručnih znanja iz određenih oblasti i novih gledišta na bazi njihovih uvida. Deloitte smatra da aktuelni model pomaže organizaciji da obavi visokokvalitetna angažovanja revizije i usluga uveravanja u službi javnog interesa i da jača otpornost i elastičnost profesionalne prakse revizije i uveravanja. Koristi od primene MDM su:

- Mogućnost ostvarivanja uvida specifičnih za određenu privrednu granu ili tematsku oblast (npr. pitanja klimatske, upravljačke, korporativne strategije i sl.) sa više stanovišta, što revizorima omogućuje bolje razumevanje poslovnih rizika od značaja za obavljanje revizije;
- Pristup specijalistima po funkcijama i stručnjacima za određene industrije koji su nezavisni, a koji podržavaju reviziju i dodatno pomažu postizanje visokog kvaliteta usluga. To će sve više dobijati na značaju jer se krećemo ka širem modelu korporativnog izveštavanja;
- Širina modela privlači kandidate koji ne žele da se u svojoj karijeri ograniče samo na usluge revizije i uveravanja;
- Veličina i obuhvat modela daju poboljšanu otpornost i elastičnost svakoj od Deloitte-ovih poslovnih linija, reviziji i uslugama uveravanja među njima, jer omogućuju stalna ulaganja u tehnologiju, metodologiju i procese koji su potpora za obavljanje usluga najvišeg kvaliteta.

Rukovodstvo Deloitte-a prepoznaje važnost i značaj svake od Deloitte-ovih poslovnih linija za sposobnost čitave organizacije da ispunjava odgovornosti služenja javnom interesu. Pažnja rukovodstva i raspoređivanje ulaganja nisu usmereni samo na poslovne linije sa najvišim stopama rasta.

Deloitte prihvata mogućnost ili moguću percepciju postojanja sukoba interesa i zato ima uspostavljene jasne politike u vezi sa sukobom interesa i nezavisnosti, kao i sisteme koji su podrška ostvarivanju strategije Deloitte-a u skladu sa zakonskim i zahtevima standarda struke. U nekim oblastima Deloitte-ove politike su strože od zahteva standarda struke i zakonskih propisa

Izveštavanje o ekološkim, socijalnim i upravljačkim („ESG“) pitanjima³

Same osnove poslovanja se brzo menjaju, dugoročna elastičnost i mogućnost stvaranja trajne vrednosti direktno su vezane za usklađenost sa vrednostima i očekivanjima društvene zajednice. Učesnici na tržištu i drugi akteri ističu potrebu za jasnijim razumevanjem načina na koji organizacije stvaraju, štite i uvećavaju vrednost preduzeća tokom vremena, a naročito zahtevaju veću transparentnost u vezi sa uticajem klimatskih i širih ESG pitanja i uslovljenosti poslovnog modela i strategije preduzeća.

Konkretno, Deloitte razume da klimatske promene predstavljaju rizik za finansijsku stabilnost i utiču na preduzeća u mnogim privrednim sektorima, gde različiti akteri očekuju obimnija obelodanjivanja i izveštaje.

Deloitte preduzima strateške mere u cilju edukacije zaposlenih o klimatskim promenama i njihovom uticaju na subjekte revizije kako bi omogućio usluge revizije najvišeg kvaliteta, razmatrajući pri tom na odgovarajući način klimatske rizike i povoljne prilike. To podrazumeva upotrebu materijala kao što su program kurseva iz oblasti klimatskih promena, kao i okvir i smernice za razmatranje klimatskih pitanja kao sastavnog dela revizije.

Šire korporativno izveštavanje

Tradicionalno finansijsko izveštavanje razvija se u sistem šireg korporativnog izveštavanja. U cilju podrške tom razvoju, ulažu se naponi u definisanje standarda i pravila o održivosti od strane Odbora za međunarodne standarde održivosti („ISSB“) i drugih međunarodnih tela.

Navedeni standardi naglašavaju potrebu za boljom povezanošću finansijskog i nefinansijskog izveštavanja i pomoći će korisnicima korporativnih izveštaja i obelodanjivanja da bolje razumeju i porede informacije o preduzećima. Zatim, omogućiće veći stepen transparentnosti, doslednosti i uporedivosti na globalnom nivou, kao i to da izveštavanje o klimatskim pitanjima ne bude više dobrovoljno već obavezno.

Da bi bili delotvorni, standardi moraju biti usvojeni u celom svetu na dosledan način, u cilju obezbeđenja korporativnog izveštavanja koje je uporedivo, na osnovu globalnih principa, dopunjeno lokalnim razmatranjima gde je potrebno. Navedene standarde treba uvrstiti u propise širom sveta, zajedno sa pravilima i uputstvima za njihovo sprovođenje, praćenje, upravljanje i kontrolu, uveravanja o njihovoj primeni i edukaciju. Definisanje standarda i pravila ima za cilj ne samo da obezbedi transparentnost i doslednost u globalnom osnovnom izveštavanju već i da pojasni da informacije sadržane u finansijskim izveštajima i informacije sadržane u izveštajima o održivosti zajedno predstavljaju parametre od suštinskog značaja za informisanje o vrednosti preduzeća.

Sve su izraženiji zahtevi da kompanije ugrade klimatska i druga ESG razmatranja u svoje politike i procedure unutrašnjih kontrola i na taj način poboljšaju zrelost sistema, procesa i upravljanja nad klimatskim i drugim ESG informacijama. Lica i tela odgovorna za upravljanje (npr. odbori za reviziju, upravni odbori) sve više se zato okreću ka uključivanju ESG razmatranja u svoje odgovornosti za nadzor nad rukovođenjem organizacijama, njihovim izveštavanjem i procesima i kontrolama za prikupljanje podataka o tim pitanjima.

Deloitte shvata da je, s obzirom na rastuće rizike vezane za klimatske promene, važno da klimatski faktori budu pravilno ugrađeni u korporativno izveštavanje. Moguće je da današnje finansijsko izveštavanje u skladu sa aktuelnim računovodstvenim okvirima ne zadovoljava očekivanja određenih aktera. Kako se korporativno izveštavanje razvija a zainteresovani akteri prilagođavaju promenama tržišta i javnog mnjenja, važno je omogućiti uspostavljanje procesa za izradu sveobuhvatnih standarda koji će se dosledno primenjivati u celom svetu za izveštavanje u odgovor na sve veće i složenije zahteve investitora i drugih aktera.

Deloitte se i dalje angažuje u značajnoj i transparentnoj široj raspravi sa investitorima, telima za definisanje standarda, regulatorima i drugim važnim učesnicima. Rado ćemo podržati smanjenje fragmentarnosti standarda i propisa radi većeg stepena poverenja tržišta jer će se konzistentnost standarda ostvariti na svetskom nivou.

³ Za više informacija o Deloitte-ovoj usklađenosti sa regulativom o ESG pitanjima, pogledajte Deloitte-ov izveštaj o globalnom uticaju ([Global Impact Report](#)).

Usluge uveravanja

Kako se pažnja sve više usmerava na izveštavanje o ESG pitanjima, sve je veća potreba za poverenjem u kvalitet obelodanjenih informacija i podataka i sve je više zahteva za uslugama uveravanja u vezi sa njima. Pojedine jurisdikcije, kao što su Evropska unija i SAD, predlažu uvođenje ili pooštavanje propisa o izveštavanju o održivosti. Zahtevi vezani za usluge uveravanja o održivosti postaju obavezni.

Pružanje usluga uveravanja o informacijama o ESG pitanjima treba da sledi profesionalni okvir koji podrazumeva kompetenciju, nezavisnost i sistem upravljanja kvalitetom, kao i da podleže nadzoru i kontroli kao i mehanizmima profesionalne odgovornosti, u cilju obezbeđenja kredibilitnosti usluga uveravanja namenjenih tržištu.

U nastavku su navedene konkretne aktivnosti preduzete od strane Deloitte-a u cilju podrške obavljanju visoko-kvalitetnih usluga uveravanja koje na odgovarajući način razmatraju dobrovoljno izveštavanje o ESG i zahteve propisa u toj oblasti:

- Angažovanje u oblikovanju infrastrukture tržišta kapitala za potrebe izveštavanja o održivosti vezane za vrednost preduzeća kroz saradnju na definisanju standarda o izveštavanju o klimatskim i ESG pitanjima i inicijativama u vezi sa uslugama uveravanja sa Međunarodnom fondacijom za standarde finansijskog

izveštavanja („IFRSF“), Odborom za međunarodne standarde revizije i usluga uveravanja i Odborom za međunarodne etičke standarde za računovođe.

- Aktivno učešće u različitim svetskim platformama i panelima kao što Svetski ekonomski forum i Konferencija Ujedinjenih nacija o klimatskim promenama održana 2022. godine („COP 27“).
- Primena proširenih uputstava za pružanje usluga ograničenog i razumnog uveravanja o ESG pitanjima na osnovu Deloitte-ove globalne metodologije uveravanja o održivosti. Izgradnja kapaciteta kroz globalne i lokalne edukacije o ESG pitanjima.
- Izrada i razvoj tehnoloških alata, uključujući i alat za ocenu obelodanjivanja o održivosti u odnosu na opšte ESG standarde.

Deloitte podržava kontinuiranu saradnju svih učesnika u ekosistemu korporativnog izveštavanja koji zajednički rade na izradi i implementaciji opštih standarda na osnovu kojih će se vrednovati i obelodanjivati informacije i podaci o ESG pitanjima, i, konačno, na osnovu kojih će se obavljati usluge uveravanja nad tim informacijama.

Deloitte-ova predanost i preuzeta obaveza

Zatim, da bi pomogao ostvarivanje ciljeva Pariskog sporazuma⁴, Deloitte je pokrenuo [WorldClimate](#), strategiju za podsticanje klimatski odgovornih odluka unutar Deloitte-ove mreže i van nje.

⁴ Pariski sporazum ([Paris Agreement](#)) je pravno obavezujući međunarodni sporazum o klimatskim promenama. Usvojilo ga je 196 članica na Konferenciji Ujedinjenih nacija (UN) o klimatskim promenama (COP21) u Parizu, u Francuskoj, 12. decembra 2015. godine, a stupio je na snagu 4. novembra 2016. godine.

Prema UN-u, njegov osnovni cilj je da zadrži povećanje globalne prosečne temperature na znatno ispod 2°C iznad predindustrijskog nivoa i teži naporima da ograniči povećanje temperature na 1,5°C iznad predindustrijskog nivoa.

Profesionalno usavršavanje i upravljanje učinkom zaposlenih

Kultura izvrsnosti u Deloitte-u i osmišljavanje naših programa za edukaciju smeštaju naše ljude u sam vrh⁵. Profesionalno osoblje Deloitte-a poseduje tehnička znanja i visok nivo etike, integriteta, profesionalnog skepticizma i objektivnosti i primenjuje svoje procene i iskustvo predano i sa žarom. Kontinuirano unapređujemo svoje veštine, znanja i iskustvo kako bismo prevazišli očekivanja i ostvarili značajan uticaj.

Deloitte je posvećen jedinstvenom negovanju talenata, razvoju i usavršavanju naših zaposlenih i unapređenju njihove karijere stvaranjem okruženja koje im omogućuje stalno učenje — poboljšavamo edukaciju iz oblasti revizije, sticanje veština i nudimo im fleksibilne mogućnosti za razvoj karijere koje privlače sadašnje i buduće revizore.

Deloitte-ovo profesionalno osoblje donosi sa sobom različito obrazovanje, znanja i veštine koji unapređuju sposobnosti naše organizacije da pruža usluge revizije najvišeg kvaliteta. Podržavamo i osnažujemo naše zaposlene da ostvare svoj puni potencijal tako što vrednujemo i manifestujemo različitost, jednakost, inkluziju i dobrobit. Uz to, radna disciplina, efikasno upravljanje poslovanjem i naš jedinstveni pristup reviziji, poznat kao Deloitte-ov način, obezbeđuju konzistentnost naših usluga revizije.

Deloitte prepoznaje trud i nagrađuje svoje osoblje angažovano na uslugama revizije i uveravanja i značajno ulaže u njihovu budućnost.

⁵ Za više informacija o Deloitte-ovom odnosu prema zaposlenima pogledajte stranu [Audit & Assurance People](#) na www.deloitte.com.

Inicijative u vezi sa edukacijom i profesionalnim razvojem

Deloitte-ov transformisani pristup pružanju usluga revizije je izmenio revizorsko iskustvo našeg profesionalnog osoblja. Revizorskim timovima je omogućeno, korišćenjem naprednih alata i tehnologija i intenzivnijom primenom analitike podataka u okviru vođenog toka posla, da izvrše ciklus revizije od početka do kraja. Za Deloitte-ovo profesionalno osoblje to znači fokusiranje na način na koji se angažovanje planira, izvršava i njime rukovodi dosledno svuda u svetu, korišćenjem inovativnih tehnika i sposobnosti. Takođe, nudi mogućnosti za poboljšanje njihovih tehničkih i profesionalnih veština i kompetencija. Na primer, sledeće veštine važnije su nego ikada - poboljšana analitika podataka, upravljanje projektima, kritičko razmišljanje, komunikacija, profesionalno rasuđivanje i primena principa računovodstva i revizije za efikasniji rad i pružanje kvalitetnijih angažmana. Putem unapređenja sposobnosti i veština, gradimo veći stepen samopouzdanja i postajemo sve bolji procenitelji rizika.

Deloitte je uložio značajna sredstva u razvoj strategija za upravljanje talentima i profesionalno usavršavanje i transformisao naš tehnički program edukacije u oblasti revizije i razvio novi set stručnih znanja i veština prema hijerarhijskim nivoima zaposlenih:

- U središtu Deloitte ima jedinstven program obavezne tehničke obuke u oblasti revizije za revizore, osmišljen prema hijerarhijskim nivoima zaposlenih, koji predstavlja dinamičnu kombinaciju kurseva koje vode instruktori uživo, digitalnih sve vreme dostupnih kurseva i aktivnosti obučavanja u toku rada.
- Celokupno profesionalno osoblje koje radi na pružanju usluga klijentima ima obavezu da ispuni zahteve firme u vezi sa edukacijom prema ulozi svakog zaposlenog i da pohađa dovoljan broj sati kontinuirane profesionalne edukacije svake godine, kao i tokom ciklusa od tri godine u skladu sa regulatornim standardima i Deloitte-ovim internim politikama. To se postiže kroz strukturisane, zvanične programe obuke, kao što su interni ili eksterni kursevi, seminari ili elektronsko učenje, koji pokrivaju sve oblasti modela kompetencija (tj. opšte kompetencije, tehničke kompetencije specifične za svaku poslovnu funkciju i kompetencije u oblasti specijalizacije zaposlenih).

- Celokupno profesionalno osoblje koje radi na pružanju usluga klijentima ima jasno utvrđena očekivanja u pogledu uloge svakog zaposlenog, a naši Standardi za talente definišu sposobnosti koje se zahtevaju od zaposlenih na svakom hijerarhijskom nivou.

Deloitte ima i specifične mogućnosti za edukaciju specijalista iz drugih oblasti koji rade na revizijskim angažovanjima, čime se podupire njihovo znanje i razumevanje procesa revizije. Proširili smo i ponudu edukativnih programa iz oblasti usluga uveravanja u odgovor na rastuće poslovne potrebe u ovom domenu.

Cilj programa profesionalnog usavršavanja Deloitte-a Srbija jeste da pomogne partnerima i ostalom profesionalnom osoblju da održe i poboljšaju svoje stručne kompetencije i obezbede konzistentnost sprovođenja revizije. Kao dopunu usavršavanju na radnom mestu, Deloitte Srbija nudi formalne programe kontinuiranog stručnog usavršavanja u relevantnim tematskim oblastima koji su u skladu sa Deloitte-ovim Globalnim programom edukacije u oblasti revizije i usluga uveravanja.

Prvih par godina, najveći deo edukacije zaposlenih sastoji se od obaveznih kurseva na tehničke teme, uključujući tu metodologiju i postupke revizije. Kasnije se uvećava broj opcionih kurseva i obuka s obzirom na to da individualne potrebe zaposlenih postaju sve raznovrsnije. Individualni program edukacije zahteva se za zaposlene od momenta kada imaju oko četiri godine radnog iskustva.

Status internih i eksternih kurseva koje zaposleni revizor završi moguće je pratiti kroz automatizovani sistem monitoringa. Kontinuirana edukacija je činilac koji se uzima u razmatranje prilikom godišnjeg ocenjivanja zaposlenih revizora i procene njihovog razvojnog potencijala.

Svi ovlašćeni revizori u Deloitte-u Srbija kontinuirano održavaju i unapređuju svoje kvalifikacije kroz kombinaciju internih kurseva i edukativnih seminara koje organizuje Komora ovlašćenih revizora.

Deloitte-ov univerzitet

Deloitte aktivno podstiče kolektivno znanje i veštine svog profesionalnog osoblja putem stalnih ulaganja u Deloitte-ove univerzitete („DU“). To su najsavremeniji centri za učenje i usavršavanje u čijem je središtu kultura Deloitte-a a počivaju na načelima povezanosti i liderstva u veoma inkluzivnoj sredini za učenje⁶. Prošle godine nastava programiranja u fizičkom prisustvu vratila se na Deloitte-ove univerzitete, pružajući tako priliku našim ljudima da ponovo uspostave međusobne kontakte nakon nekoliko godina učenja na daljinu.

Deloitte. University

Imenovanje rukovodstva Revizije i usluga uveravanja

Glavne uloge rukovodstva Revizije i usluga uveravanja jasno su definisane. Profil uloge i okvir ključnih pokazatelja uspeha pružaju osnovu za dosledno imenovanje i ocenjivanje lidera revizije i usluga uveravanja u Deloitte-ovoj mreži, kao i za usklađivanje strateških ciljeva društava članova i globalne organizacije. Deloitte je uveo globalno konzistentne standarde za lidere revizije i usluga uveravanja u društvima članovima, uključujući poslovne rukovodioce revizije i usluga uveravanja, rukovodioce upravljanja kvalitetom i rukovodioce upravljanja rizicima revizije i usluga uveravanja, putem jasno definisanih uloga, odgovornosti i očekivanih uspešnih rezultata. Njima se saopštavaju procesi postavljanja ciljeva i ocenjivanja, i učvršćuje Deloitte-ova kultura kvaliteta i izvrsnosti. Sveobuhvatno praćenje planiranja sukcesije obezbeđuje da Deloitte edukuje i imenuje odgovarajuće pojedince sa sposobnostima da ispune ove dosledno visoke standarde.

Zarada ključnih revizorskih partnera

Od celokupnog profesionalnog osoblja očekuje se izvršenje revizija visokog kvaliteta i to je zahtev ugrađen u svaki deo Deloitte-ove mreže. Kvalitet revizije priznat je i u programima nagrađivanja i deo je standarda za merenje postignutih rezultata na svakom nivou, na osnovu čega se meri ukupno postignuće profesionalnog osoblja.

Partneri Deloitte -a Srbija ocenjuju se jednom godišnje. U zavisnosti od rezultata ocenjivanja, naknade partnerima se koriguju, tj. uvećavaju ili umanjuju. Konkretno, ocenjivanje partnera uzima u obzir sledeće faktore: kvalitet osvedočen pozitivnim rezultatima internih ili eksternih kontrola, stručnost, integritet, profesionalizam, preduzetnički duh, nezavisnost i poštovanje zakonskih propisa i standarda.

Privlačenje i zadržavanje talenata

Aktuelno poslovno okruženje u pogledu talenata je izuzetno kompetitivno te je privlačenje i zadržavanje zaposlenih Deloitte-ov strateški prioritet. Razumemo teškoće sa kojima se naši zaposleni suočavaju i prihvatamo svoju ulogu u ponovnom povezivanju koje je mnogima nedostajalo tokom pandemije COVID-19. Deloitte je koncentrisan na transformisanje iskustva za talentovane zaposlene u oblasti revizije i usluga uveravanja, što obuhvata i preoblikovanje načina rada u cilju uvećanja stope zadržavanja zaposlenih i daljeg unapređenja različitosti, jednakosti u inkluzije, kao i opšte dobrobiti zaposlenih u Deloitte-u. Nastojimo da pronademo mogućnosti da zajedno unapredimo iskustvo za talentovane zaposlene. Pažnja usmerena na naše ljude i zadržavanje vrhunskih talenata u Deloitte-u doprinose našoj sposobnosti da pružamo usluge revizije najvišeg kvaliteta.

Deloitte i dalje prima priznanja i nagrade širom sveta za svoju posvećenost obezbeđenju jedinstvenog iskustva za talente i sve zaposlene – posetite stranu [Awards and recognition | Deloitte Global](#).

Društveni uticaj

Ostvarivanje uticaja svakog dana

Smatramo da međusobno povezani ljudi mogu doprineti stvaranju inovativnih rešenja i izvršiti trajni uticaj na goruća pitanja našeg doba. Cilj nam je da, podstičući i koristeći zajedničku snagu Deloitte-ove mreže zaposlenih, klijenata, neprofitnih organizacija i društvene zajednice, ostvarimo dugotrajni uticaj za opšte dobro.

⁶ Za više informacija o Deloitte-ovim univerzitetima, pogledajte Deloitte-ov Izveštaj o globalnom uticaju ([Global Impact Report](#)).

Deloitte-ov najvažniji prioritet –kvalitet revizije u fokusu

Deloitte-ova predanost kvalitetu revizije od ključnog je značaja za sve što radimo. Nprestano nastojimo da tu obavezu ispunimo, od utemeljenja kulture kvaliteta i izvrsnosti u čitavoj mreži, preko uspostavljanja poslovnih i finansijskih prioriteta, do izrade efikasnih procesa, delotvornih alata i tehnologija koje primenjujemo u obavljanju revizije. Deloitte-ov brend definišu obavljene revizije najvišeg kvaliteta i nepokolebljivo nastojanje da stalno unapređujemo sisteme za upravljanje kvalitetom. Naš trud da kvalitet revizije ne zaostaje za novonastalim ekonomskim, poslovnim i regulatornim uslovima, kao i tehnološkim napretkom, od ključnog je značaja za rastuću ulogu Deloitte-a u zaštiti javnog interesa i podršku efikasnom funkcionisanju ekosistema korporativnog izveštavanja.

Posvećenost i stav visokog rukovodstva

Deloitte-ova kultura kvaliteta i izvrsnosti počinje snažnim stavom sa vrha, od visokog rukovodstva do rukovodilaca u svim našim kancelarijama i na angažovanjima revizije i usluga uveravanja. Deloitte-ova usmerenost na kvalitet revizije manifestuje se i kroz direktno uključivanje lidera poslovnih linija u inicijative koje za najviši prioritet za sve zaposlene na pružanju usluga revizije i uveravanja na svim nivoima imaju kvalitet, i kroz dosledne poruke koje naglašavaju važnost kvaliteta revizije i usluga uveravanja. Deloitte-ovo neumorno insistiranje na kvalitetu ne određuje samo ono što radimo, već i to ko smo.

Sistem upravljanja kvalitetom

Deloitte smatra da je efikasan sistem upravljanja kvalitetom od ključne važnosti za dosledno sprovođenje visokokvalitetnih revizijskih angažovanja. Stoga mi nastavljamo sa značajnim ulaganjima u zaposlene, procese, i tehnologije na kojima se zasnivaju Deloitte-ovi procesi upravljanja kvalitetom.

Regulatori tela za definisanje standarda u Republici Srbiji a i svetu takođe su pažnju usmerili na dalja unapređenja sistema upravljanja kvalitetom u poslovnim preduzećima. U decembru 2020. godine, Odbor za međunarodne standarde revizije i uveravanja („IAASB“) izdao je novi, revidirani paket standarda za upravljanje kvalitetom, uključujući Međunarodni standard o upravljanju kvalitetom 1 („ISQM 1“). Sistemi upravljanja kvalitetom u skladu sa ISQM 1 morali su biti osmišljeni i implementirani u firmama za reviziju do 15. decembra 2022. godine.

Standard ISQM 1 uveo je pristup baziran na riziku koji zahteva da se na rizike i ciljeve u vezi sa kvalitetom odgovori u skladu sa našim mogućnostima da obavimo revizije visokog kvaliteta u sledećim oblastima:

- Proces procene rizika;
- Upravljanje i rukovođenje;
- Relevantni etički zahtevi;
- Prihvatanje i nastavak poslovnih odnosa sa klijentima i specifična angažovanja;
- Izvršenje angažovanja;
- Resursi;
- Informaciona i komunikaciona oblast; i
- Proces monitoringa i korekcije.

Delotvorna implementacija ISQM 1 bila je i ostaje i dalje ključni deo Deloitte-ove strategije kvaliteta revizije i ključni prioritet Deloitte-a Srbija. Aktivnosti na implementaciji ISQM 1 završene su do 15. decembra 2022. godine jer su samo nadgradnja dugogodišnjih ulaganja i već ispunjene preuzete obaveze da idemo i dalje i više u odnosu na zahteve postojećih standarda struke.

U okviru implementacije ISQM 1 formalizovani su ciljevi i rizici u vezi sa kvalitetom i odgovori na njih i objedinjeni na globalno konzistentnoj tehnološkoj platformi koja treba da omogući oblikovanje, održavanje i funkcionisanje sistema kroz trogodišnje samoprocene koje treba da izvrše osobe odgovorne za poslovne procese, kao i da obezbedi tehničke mogućnosti za izveštavanje kao podršku obaveznoj godišnjoj oceni sistema. Zbog toga danas firme članice Deloitte-a imaju jedinstven sistem upravljanja kvalitetom koji podupire dosledno obavljanje kvalitetnih revizija u skladu sa ciljevima definisanim u standardu ISQM 1.

Deloitte Srbija nastavlja da radi sa rukovodiocima u čitavoj našoj firmi, kao i šire u mreži, na daljoj razradi našeg proaktivnog pristupa upravljanju kvalitetom angažovanja koja obavljamo — identifikovanjem i rešavanjem rizika po kvalitet revizije i podsticanjem kontinuiranog unapređenja procesa upravljanja kvalitetom, koji će nam služiti i u budućnosti jer se okruženje u kojem posluje neprestano menja i postaje sve složenije.

U skladu sa Deloitte-ovom kulturom stalnog usavršavanja i inovacija, ove aktivnosti Deloitte-a Srbija na implementaciji standarda ISQM 1 pružile su nam priliku da testiramo sami sebe — ispitivanjem onih oblasti u kojima možemo da poboljšamo i transformišemo sistem upravljanja kvalitetom. Kvalitet revizije je uvek ispred svega i u samom središtu svega što radimo, a sveobuhvatni procesi praćenja i merenja kvaliteta igraju nezaobilaznu ulogu u našim sposobnostima stalnog unapređivanja.

Zahteva se da prva godišnja ocena efikasnosti rada sistema upravljanja kvalitetom bude sprovedena u roku od godinu dana nakon 15. decembra 2022. godine. Društvo Deloitte Srbija izvršilo je prvu ocenu svog sistema upravljanja kvalitetom krajem maja 2023. godine.

Zaključak o efikasnosti sistema upravljanja kvalitetom

Deloitte Srbija je pravno lice odgovorno za osmišljavanje, primenu i funkcionisanje sistema upravljanja kvalitetom angažovanja revizije i pregleda finansijskih izveštaja ili drugih usluga sa izražavanjem uveravanja i usluga srodnih reviziji koje društvo obavlja, a koji sistem društvu omogućuje da se u razumnoj meri uveri da se ciljevi sistema upravljanja kvalitetom ostvaruju. Ti ciljevi su:

- Društvo i njegovo osoblje ispunjavaju svoje odgovornosti u skladu sa standardima struke i važećim zakonskim i regulatornim zahtevima, i izvršavaju angažovanja u skladu sa tim zahtevima; i
- Izveštaji o obavljenim angažovanjima izdati od strane društva ili partnera odgovornih za angažovanja odgovaraju datim okolnostima.

U skladu sa zahtevima Međunarodnog standarda o upravljanju kvalitetom 1, društvo Deloitte Srbija izvršilo je ocenu svog sistema za upravljanje kvalitetom krajem maja 2023. godine, uzimajući u obzir rezultate ocene kvaliteta izvršene na nivou Deloitte CE⁷ i zaključilo da njegov sistem upravljanja kvalitetom društvu omogućuje da se u razumnoj meri⁸ uveri da se ciljevi sistema upravljanja kvalitetom ostvaruju.

Nezavisnost, objektivnost i profesionalni skepticizam

Obavljanje visokokvalitetnih revizija zahteva nezavisnost, objektivnost i profesionalni skepticizam. To znači kontinuiranu i konkretnu usmerenost na ključnu ulogu Deloitte-a u zaštiti javnog interesa, uključujući stvaranje kulture kvaliteta gde je učiniti pravu stvar od vrhunskog značaja. Deloitte dosledno naglašava važnost uloge revizora kao nezavisnih ocenivača i važnost obaveze održavanja mentaliteta profesionalnog skepticizma tokom čitavog našeg posla. Ovakav pristup reviziji ogleda se u mnogim aspektima Deloitte-ovih politika, metoda, procedura, i edukacija, a pojačan je upravljanjem kvalitetom i merama odgovornosti.

Pristup reviziji

Deloitte-ov pristup obavljanju visokokvalitetne revizije podrazumeva primenu metodologije revizije, zajedničke svima u Deloitte mreži, dopunjene alatima za reviziju koje naši profesionalci koriste za planiranje, obavljanje, nadgledanje, pregled, dokumentovanje, zaključivanje i saopštavanje rezultata svake revizije. Deloitte-ov pristup reviziji potkrepljen je standardima struke i zahtevima važećih zakonskih propisa.

Deloitte-ova metodologija revizije je zasnovana na riziku, koncentrisana na stanja na računima u finansijskim izveštajima, obelodanjivanja i tvrdnje u njihovoj osnovi koje opravdano mogu sadržati materijalno značajne greške. Ova metodologija je i dinamična—neprekidno se razvija kako bi održala korak sa promenljivim zahtevima investitora, kompanija i drugih zainteresovanih strana.

Ona prepoznaje da su napredak u dostupnosti i upravljanju velikim skupovima podataka i u statističkoj nauci važni za dalje poboljšanja kvaliteta Deloitte-ovih revizija.

Resursi za podršku Deloitte-ovom profesionalnom osoblju u obavljanju visokokvalitetnih revizija

Resursi koje Deloitte-ovo profesionalno osoblje koristi u obavljanju revizije obuhvataju alate koji su intelektualna svojina Deloitte-a, uputstva, ostale materijale i praktična pomagala koji se koriste u sprovođenju revizije, a koji su dostupni našim zaposlenima u Deloitte-ovoj globalnoj tehničkoj biblioteci, obimnoj onlajn biblioteci, i na našim platformama za obavljanje revizije (EMS, Deloitte Omnia i Deloitte Levvia). Deloitte redovno izdaje uputstva iz oblasti računovodstva i revizije našem profesionalnom osoblju i obaveštava o novinama koje treba uvrstiti u procenu rizika i odgovore na rizike kako bi se održao i unapredio kvalitet revizije.

Konsultacije

Razmatranja u vezi sa upravljanjem kvalitetom i upravljanjem rizicima sastavni su deo Deloitte-ovog revizorskog posla i obavljanja revizorskih angažovanja. Zato Deloitte smatra konsultacije suštinskim procesom saradnje — procesom koji podrazumeva sveobuhvatno ispitivanje i pomaže da se utvrde i formulišu najprikladniji odgovori na složena pitanja. Deloitte je identifikovao okolnosti u kojima su neophodne konsultacije izvan tima na angažovanju sa ciljem da se demonstrira odgovarajući nivo profesionalnog rasuđivanja i primeni profesionalni skepticizam. Deloitte-ove politike o konsultacijama zahtevaju dokumentovanje, razumevanje i primenu zaključaka. Osnovu za efikasan i delotvoran proces konsultacija čine Deloitte-ova ulaganja u resurse – konsultante sa odgovarajućim veštinama i stručnim znanjima. Pored formalnih konsultacija, kad god su im potrebne dodatne informacije ili gledišta, partneri i timovi na angažovanjima podstiču se da potraže pomoć od Deloitte-ovih timova za upravljanje kvalitetom i rizicima ili drugih u organizaciji koji poseduju specijalistička znanja.

⁷ Da bi se ostvarili ciljevi definisani standardom ISQM 1, a na osnovu izvršene procene rizika, društvo je osmislilo i primenilo skup odgovora na rizike vezane za sistem upravljanja kvalitetom, koji sadrži Deloitte-ove globalne, regionalne (Deloitte CE) i lokalne (specifične za određene zemlje) politike, uputstva i procedure, da bi eliminisalo ili ublažilo identifikovane rizike po kvalitet i, kada je neophodno, i druge zahteve u okviru standarda na jedinstven i strukturisan način ("Odgovori u sistemu upravljanja kvalitetom"). Društvo je takođe primenilo sve relevantne zahteve mreže i dodelilo odgovornosti u okviru sistema rukovodiocima

na više nivoa, uključujući regionalni (Deloitte CE) i lokalne (specifične za određene zemlje), u skladu sa organizacionom strukturom društva, i na taj način koristi dostupne usluge mreže kojoj pripada.

⁸ Uveravanje u razumnoj meri stiče se kada sistem upravljanja kvalitetom svodi na prihvatljivo nizak nivo rizik da ciljevi sistema nisu ostvareni. Uveravanje u razumnoj meri nije najviši nivo uveravanja zbog ograničenja koja su svojstvena sistemu upravljanja kvalitetom.

Eksterna i interna kontrola kvaliteta revizije

Praćenje kvaliteta revizije

Stalna usmerenost na kvalitet revizije je od vrhunskog značaja za brend Deloitte. Od suštinske je važnosti da svaka Deloitte-ova revizija bude izvršena na konzistentan i visokokvalitetan način, u kojem god delu sveta da se obavlja.

Cilj procesa praćenja i poboljšanja jeste da rukovodstvu pruže relevantne, pouzdane i pravovremene informacije o dizajnu, implementaciji i funkcionisanju sistema upravljanja kvalitetom da bi se omogućile odgovarajuće blagovremene mere za otklanjanje identifikovanih nedostataka. Navedeno podrazumeva identifikaciju nedostataka kao i dobre prakse u radu sistema za upravljanje kvalitetom, kao i analizu i ocenu korektivnih mera za podsticanje poboljšanja kvaliteta revizije.

Praćenje sistema upravljanja kvalitetom

Praćenje sistema upravljanja kvalitetom je sastavni deo aktivnosti monitoringa Deloitte-a Srbija a sastoji se od razmatranja relevantnih zahteva standarda ISQM1, kao i ocene dizajna, implementacije i efikasnosti odgovora na rizike u vezi sa kvalitetom identifikovane u društvu.

Indikatori kvaliteta revizije (eng. *Audit Quality Indicators* ili skraćeno „AQIs“), u upotrebi zajedno sa drugim alatima za merenje i ocenjivanje, dodatno pomažu Deloitte-u Srbija u izradi i praćenju primene akcionih planova u vezi sa kvalitetom revizije i izveštavanju o napretku na putu održavanja i podizanja kvaliteta revizije.

Praćenje kvaliteta u toku angažovanja

Kontinuirano praćenje kvaliteta revizije Deloitte-a Srbija podrazumeva aktivnu identifikaciju problema u reviziji tokom samog angažovanja, kako bi se omogućili blagovremena rešenja i primena korektivnih mera u realnom vremenu, što se sve postiže preduzimanjem sledećih aktivnosti:

- Upotrebom i praćenjem rada niza osnovnih dijagnostika, što omogućava partnerima i timovima koji rade na angažovanju, kao i rukovodiocima odgovornim za kvalitet u Deloitte-u Srbija, da kontinuirano prate kvalitet revizije i bez odlaganja preduzimaju potrebne korake.
- Upotrebom programa za konkretne tematske “zdravstvene provere” koje pomažu Deloitte-u Srbija i njegovim rukovodiocima odgovornim za kvalitet da procene napredovanje angažovanja i identifikuju potencijalne problematične oblasti u revizijskim angažovanjima u toku njihovog odvijanja.
- Ocenom ukupnih rezultata koji se prate tokom odvijanja revizije kako bi se utvrdilo da li su potrebne dodatna komunikacija i podrška revizorskom timu u pogledu primene metodologije ili njenih izmena.

Kontrola završenih angažovanja

Ključni elementi kontrole završenih angažovanja su:

- Odabir angažovanja na osnovu rizika i razmatranje svih važnijih industrijskih sektora kojima Deloitte Srbija pruža usluge.
- Obavezna diskusija koja treba da omogući doslednost nalaza i ocena angažovanja koja su predmet kontrole.
- Monitoring unutar mreže sa eksternim poslovnim partnerima, nezavisnim u odnosu na Deloitte Srbija, koji omogućuju konzistentnost na globalnom nivou svojim doprinosom i razmenom najbolje prakse u pogledu programa praćenja kvaliteta.
- Identifikacija odgovarajućih resursa (u okviru Deloitte-a Srbija ili drugih teritorija na kojima je organizovano poslovanje Deloitte-a) uz posedovanje odgovarajućeg iskustva i poznavanje industrije, uključujući i formiranje centralnih timova za kontrolu kvaliteta poslovanja.

Eksterne kontrole poslovanja

Pored toga što Deloitte Srbija samostalno prati kvalitet revizije, naše poslovanje bilo je predmet eksterne kontrole poslovanja od strane Komisije za hartije od vrednosti Republike Srbije. Poslednja eksterna kontrola kvaliteta poslovanja u skladu sa članom 75 Zakona o reviziji („Sl. glasnik RS“, br. 73/2019) izvršena je u periodu od 20. septembra 2021. do 1. oktobra 2021. godine. Nisu uočeni nikakvi nedostaci.

Analiza ključnih uzroka i korekcije nedostataka

Kontinuirano unapređivanje je od suštinske važnosti za Deloitte-ovu kulturu kvaliteta i izvrsnosti. Razumevanje zašto dolazi do nedostataka na nivou angažovanja i celokupnog sistema upravljanja kvalitetom od presudnog je značaja za osmišljavanje delotvornih aktivnosti za korekciju nalaza. Kada se otkriju nedostaci na nivou angažovanja i celokupnog sistema upravljanja kvalitetom, bilo internom ili eksterno kontrolom, preduzimaju se mere da se identifikuju neusklađenosti i osmisle i izvrše odgovarajuća korigovanja. Korektivne mere od vitalnog su značaja za kontinuirano unapređenje kvaliteta revizije i izbegavanje sličnih nalaza u budućnosti. Stoga je Deloitte Srbija izradio Plan kvaliteta revizije koji predviđa efikasnu primenu i praćenje ključnih prioriteta kvaliteta revizije.

Nezavisnost, etika, i dodatna obelodanjanja

Deloitte Srbija: Nezavisnost

Uspostavlja **politike i procedure nezavisnosti** na osnovu Etičkog kodeksa za profesionalne računovođe izdatog od strane Odbora za Međunarodne etičke standarde za računovođe, i tamo gde je to neophodno, na osnovu standarda o nezavisnosti Američke komisije za hartije od vrednosti i berzu i Odbora za nadzor nad računovodstvom javnih kompanija.

Pružna podršku u oblasti aktivnosti stalnog monitoringa sistema upravljanja kvalitetom, i obezbeđuje uvide u oblasti u fokusu. Na svake tri godine, **obavlja aktivnosti monitoringa unutar mreže** primenom svog programa monitoringa, davanjem preporuka i saopštavanjem zapažanja koja treba da budu predmet razmatranja u okviru aktivnosti monitoringa i korektivnih mera. Ukoliko je potrebno vrše se naknadne detaljne analize.

Pružna **kontinuiranu ekspertizu u oblasti nezavisnosti** na zahtev, čime omogućuje stalno unapređivanje politika, ishoda procedura, alata i aktivnosti koje su podrška poslovanju.

Koristi **sisteme** kako bi se profesionalno osoblje upoznalo sa društvom koje je predmet revizije, i, sa druge strane, obezbedila usklađenost sa zahtevima o ličnoj i profesionalnoj nezavisnosti, uključujući finansijske interese, obim usluga i odobrenja za uspostavljanje poslovnog odnosa.

Podstiče **svest o nezavisnosti** u čitavoj mreži Deloitte putem aktivnog učešća u radnim grupama za nezavisnost i liderstvo, periodične korespondencije, obaveštenja i podsetnika, i kroz izradu uputstava i smernica, materijala za edukaciju i priručnika.

Nezavisnost Deloitte-a Srbija

Deloitte Srbija ima odgovore na ciljeve i rizike u vezi sa kvalitetom jer se oni odnose i na relevantne etičke zahteve u vezi sa nezavisnošću. Ti odgovori obuhvataju politike i procedure koje se temelje na Deloitte-ovoj politici nezavisnosti, ali se po potrebi proširuju i dopunjuju kako bi odražavale republičke ili regionalne zahteve ukoliko su oni restriktivniji od Deloitte-ovih politika. Rukovodstvo Deloitte-a Srbija naglašava značaj usklađenosti sa politikama i procedurama nezavisnosti i standardima o upravljanju kvalitetom kreiranjem odgovarajuće atmosfere i kulture i ugradnjom nezavisnosti i njene važnosti u profesionalne vrednosti

i kulturu Deloitte-a Srbija. Usvojene su strategije i procedure za saopštavanje značaja nezavisnosti partnerima, ostalom profesionalnom osoblju i administrativnom osoblju, kojima se naglašava odgovornost svakog pojedinca za razumevanje i ispunjavanje zahteva u vezi sa nezavisnosti. Direktor odgovoran za nezavisnost dužan je da nadgleda pitanja nezavisnosti u Deloitte-u Srbija, uključujući kreiranje, implementaciju, funkcionisanje, praćenje i kontrolu i održavanje sistema za upravljanje kvalitetom u delu koji se odnosi na nezavisnost.

U sastavu sistema za upravljanje kvalitetom, Deloitte Srbija ima sledeće:

- Uspostavljene odgovore na rizike po kvalitet identifikovane za ključna pitanja nezavisnosti;
- Odgovarajuće redovne aktivnosti praćenja ključnih oblasti i pitanja nezavisnosti; i
- Uspostavljeno adekvatno upravljanje nezavisnošću.

Ključne oblasti i pitanja nezavisnosti obuhvataju:

- Klijente, angažovanja i poslovne odnose, uz primenu alata za usklađenost poslovnih procesa sa zahtevima o nezavisnosti, uključujući Deloitte-ov sistem pretrage pravnih lica i usklađenosti („DESC“) i aplikaciju za praćenje zahteva za usluge („SRM“);
- Finansijske odnose društva i lične finansijske odnose i interese zaposlenih, uz upotrebu Globalnog sistema za monitoring nezavisnosti („GIMS“);
- Radne i druge odnose;
- Potvrde nezavisnosti;
- Konsultacije o nezavisnosti;
- Politike, saopštenja i program za edukaciju o nezavisnosti;
- Kršenje pravila i zahteva nezavisnosti;
- Disciplinske mere za nepoštovanje važećih zahteva u vezi sa nezavisnosti.

Interna kontrola usklađenosti sa politikama i zahtevima o nezavisnosti, sprovedena je tokom godine, o čemu je izdat izveštaj dana 18. decembra 2023. godine.

DESC

Sistem pretrage pravnih lica i usklađenosti

Globalna baza podataka za pretraživanje, koja sadrži informacije o konkretnim pravnim licima od značaja za utvrđivanje ličnih i profesionalnih ograničenja nezavisnosti

SRM

Aplikacija za praćenje zahteva za usluge

Aplikacija integrisana sa sistemom DESC koja omogućuje standardni tok poslovnih procesa pri podnošenju i preliminarnom odobravanju zahteva za pružanje usluga klijentima

GIMS

Globalni sistem za monitoring nezavisnosti

Aplikacija koja sadrži podatke o finansijskim odnosima prema relevantnim pokazateljima usklađenosti sa zahtevima o nezavisnosti revizora

Zahtevi za partnere i profesionalno osoblje u vezi sa dužinom saradnje sa klijentima

Deloitte Srbija ima usvojene politike i procedure koje zahtevaju rotaciju ključnih revizorskih partnera i profesionalnog osoblja – članova revizorskog tima. Ti zahtevi se razlikuju za reviziju javnih društava, definisanih Zakonom o tržištu kapitala Republike Srbije („javna društva“) i reviziju klijenata društava od javnog interesa u skladu sa Zakonom o reviziji i („društva od javnog interesa“). Licencirani ovlašćeni revizor, potpisnik revizorskog izveštaja odgovoran za obavljanje statutarne revizije kod obveznika revizije koji je javno društvo ne može obavljati tu ulogu duže od pet uzastopnih godina (tri uzastopne godine u slučaju revizije investicionih i dobrovoljnih penzijskih fondova)u svojstvu ključnog revizorskog partnera. Ključni revizorski partner može ponovo da obavlja reviziju kod istog javnog društva tek po isteku perioda od pet godina nakon pružanja poslednje usluge revizije tom klijentu. U slučaju društava od javnog interesa (sva druga pravna lica klasifikovana kao velika u skladu sa Zakonom o računovodstvu Republike Srbije i proglašena kao društva od javnog interesa od strane Vlade), licencirani ovlašćeni revizor, potpisnik revizorskog izveštaja odgovoran za obavljanje statutarne revizije ne može obavljati tu ulogu duže od šest uzastopnih godina u svojstvu ključnog revizorskog partnera. Ključni revizorski partner može ponovo da obavlja reviziju kod istog društva od javnog interesa tek po isteku perioda od tri godine od datuma potpisivanja poslednjeg revizorskog izveštaja za tog obveznika. Tokom tzv. perioda “hlađenja” od pet godina, odnosno tri godine, ključni revizorski partner revizije ne može učestvovati u reviziji subjekta, kontroli kvaliteta revizorskog angažovanja, ne može davati konsultacije timu revizora kao ni klijentu revizije u vezi sa tehničkim ili pitanjima specifičnim za delatnost klijenta revizije, transakcijama ili događajima, niti na bilo koji drugi način neposredno uticati na ishod statutarne revizije.

Dok je prvenstvena odgovornost ključnih revizorskih partnera da obezbede poštovanje zahteva o rotaciji, Deloitte Srbija primenjuje proces praćenja koji, između ostalog, podrazumeva analizu portfelja klijenata i praćenje pojedinaca koji se u različitim ulogama dodeljuju angažovanjima statutarne revizije uz razmatranje njihovih kompetencija, sposobnosti, obima radnih zadataka i dostupnosti revizora angažovanih u statutarim revizijama kako bi im se omogućilo da na odgovarajući način ispunjavaju svoje odgovornosti kao ključni revizorski partneri.

Etika

Od svih zaposlenih u Deloitte-u očekuje se ponašanje u skladu sa visokim etičkim standardima i integritetom, kako je definisano u Kodeksu ponašanja Deloitte-a Centralna Evropa (Kodeks ponašanja). Kodeks propisuje poštovanje i posvećenost etičkim standardima i istovremeno opisuje i

objašnjava odgovornosti svakog pojedinca prema klijentima, saradnicima i društvu u celini.

Pored Kodeksa ponašanja, drugi ključni elementi Deloitte-ovog etičkog programa obuhvataju politike, program edukacija i saopštenja i uspostavljene kanale izveštavanja koje podupiru definisani protokoli za upravljanje incidentima. U cilju kontinuiranog unapređenja obavljaju se redovne analize programa i prikupljaju povratne informacije od našeg osoblja putem godišnje ankete o etičkim pitanjima.

U Deloitte-u Srbija etikom rukovodi Direktor za etička pitanja, koji je iskusan partner sa direktnim pristupom izvršnim direktorima i organu uprave odgovornom za praćenje rizika i poštovanje Kodeksa ponašanja.

Deloitte Srbija ima uspostavljene politike i procedure koje su osmišljene tako da pruže razumno uveravanje da profesionalno osoblje ispunjava relevantne etičke zahteve.

Etički zahtevi za usluge revizije i srodne usluge uveravanja koje pruža Deloitte Srbija u skladu su sa zahtevima Zakona o reviziji Republike Srbije i drugih propisa koji regulišu revizorsku struku. Deloitte Srbija pridržava se i Deloitte-ovih politika i procedura koje su usklađene sa zahtevima i smernicama definisanim u Etičkom kodeksu za profesionalne računovođe izdatom od strane Odbora za Međunarodne etičke standarde za računovođe, organa za definisanje standarda u sastavu Međunarodne federacije računovođa („IFAC“). Kada su zahtevi Republike Srbije restriktivniji od politika i procedura Deloitte-a, Deloitte Srbija pridržava se važećih republičkih zahteva.

Deloitte Srbija reaffirmiše svoju posvećenost etici i integritetu kroz upotrebu komunikacionih alata, programa edukacije, procesa usklađivanja sa propisima i standardima, i sistema ocenjivanja koji su obavezni za sve zaposlene. Programi edukacije obuhvataju namenske sadržaje za prijem i uvođenje novozaposlenih u posao, unapređenje rukovodilaca, za prihvatanje poslovnih partnera, nezavisnih ugovarača - izvođača radova i programe za obnavljanje znanja na svake dve godine. Skorašnji kursevi bavili su se temama kao što su priznavanje sopstvenih grešaka, lični odnosi na radnom mestu, poštovanje, integritet i profesionalizam na društvenim medijima i sl. Svi kursevi sadrže potvrdu zaposlenih da su upoznati sa tim da svoje odgovore na pitanja ne treba da pokazuju drugima, odnosno da krše Kodeks ponašanja ako to učine. Takođe, Deloitte Srbija sprovodi kontrolu etičkog ponašanja visokog rukovodstva i zahteva od svih partnera, ostalog profesionalnog osoblja i svih zaposlenih da jednom godišnje potvrde sa su pročitali i razumeli Kodeks ponašanja, kao i da razumeju da su odgovorni za potpuno poštovanje Kodeksa.

Deloitte-ova etika

Deloitte insistira na poslovanju čije su odlike poštenje, prepoznatljiv kvalitet i visoki standardi profesionalnog ponašanja.

Kodeks ponašanja definiše etička nastojanja i očekivanja Deloitte-a kao mreže koja obezbeđuju snažno utemeljenje u etičkim principima. Osnove etičkog programa mreže sastoje se od sledećih elemenata:

Prilozi

Prilog A | Društva za reviziju iz država članica EU i EEP

Obelodanjivanje u skladu sa članom 24, stav 3, tačka 2) Zakona o reviziji Republike Srbije

Zakon o reviziji Republike Srbije (član 24, stav 3, tačka 2), podtačke (2) i (3)): kada je društvo za reviziju član mreže potrebno je da se obelodane sledeći podaci: (2) naziv svakog društva za reviziju koje je član mreže, (3) nazive država u kojima društvo za reviziju koje je član mreže ima dozvolu ili je registrovano za obavljanje revizije ili ima registrovano sedište, glavnu upravu ili glavno mesto poslovanja.

Država članica EU/EEP	Naziv društva za reviziju koje obavlja statutarne revizije u državi članici	
Austrija	Deloitte Audit Wirtschaftsprüfungs GmbH	
	Deloitte Niederösterreich Wirtschaftsprüfungs GmbH	
	Deloitte Oberösterreich Wirtschaftsprüfungs GmbH	
	Deloitte Salzburg Wirtschaftsprüfungs GmbH	
	Deloitte Tirol Wirtschaftsprüfungs GmbH	
	Deloitte Wirtschaftsprüfung Styria GmbH	
Belgija	Deloitte Bedrijfsrevisoren/Réviseurs d'Entreprises BV/SRL	
Bugarska	Deloitte Audit OOD	
Hrvatska	Deloitte d.o.o. za usluge revizije	
Kipar	Deloitte Limited	
Republika Češka	Deloitte Audit s.r.o.	
	Deloitte Assurance s.r.o.	
Danska	Deloitte Statsautoriseret Revisionspartnerselskab	
Estonija	AS Deloitte Audit Eesti	
Finska	Deloitte Oy	
Francuska	Deloitte & Associés	
	Deloitte Marque & Gendrot	
	Deloitte Audit Holding	
	BEAS	
	Cisane	
	Constantin Associés	
	DB Consultant	
	ECA Audit	
	Opus 3.14 Audit et Conseil	
	Pierre-Henri Scacchi et Associés	
	Revi Conseil	
	Nemačka	Deloitte GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
		Deutsche Baurevision GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
SüdTreu Süddeutsche Treuhand GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft		

Država članica EU/EEP	Naziv društva za reviziju koje obavlja statutarne revizije u državi članici
Grčka	Deloitte Certified Public Accountants S.A.
Mađarska	Deloitte Könyvvizsgáló és Tanácsadó Kft.
Island	Deloitte ehf.
Irska	Deloitte Ireland LLP
Italija	Deloitte & Touche S.p.A.
Letonija	Deloitte Audits Latvia SIA
Lihtenštajn	Deloitte (Liechtenstein) AG
Litvanija	Deloitte Lietuva UAB
Luksemburg	Deloitte Audit
Malta	Deloitte Audit Limited
Holandija	Deloitte Accountants B.V.
Norveška	Deloitte AS
Poljska	Deloitte Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa Deloitte Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Deloitte Assurance spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ⁹
Portugal	Deloitte & Associados, SROC S.A.
Rumanija	Deloitte Audit SRL
Slovačka	Deloitte Audit s.r.o.
Slovenijaa	Deloitte Revizija d.o.o.
Španija	Deloitte, S.L.
Švedska	Deloitte AB

Obelodanjivanje u skladu sa članom 24, stav 3, tačka 2), podtačka (4) Zakona o reviziji Republike Srbije

Zakon o reviziji Republike Srbije (član 24, stav 3, tačka 2), podtačka (4)): kada je društvo za reviziju član mreže potrebno je da se obelodane sledeći podaci: (4) ukupan prihod koji ostvare društva za reviziju koja su članovi mreže a koji je rezultat zakonske revizije godišnjih i konsolidovanih finansijskih izveštaja;

Ukupan prihod koji su ostvarila društva za reviziju koja su članovi mreže a koji je rezultat zakonske revizije godišnjih i konsolidovanih finansijskih izveštaja iznosi: 2,3 milijarde evra.¹⁰

⁹ Od 1. marta 2024. godine posluje pod imenom: Deloitte Assurance Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.

¹⁰ Navedeni iznos predstavlja procenu utvrđenu na osnovu uloženog napora da se prikupе ovi podaci. Određena društva za reviziju članovi Deloitte-a registrovana za obavljanje statutarne revizije u Državama članicama EU/EEP pružaju i druge usluge revizije, uverenja, i usluge koje nisu povezane sa revizijom. Iako se Deloitte trudio da prikupi podatke o prometu/prihodu od usluga statutarne revizije za svako društvo člana Deloitte -a u EU/EEP, u nekim slučajevima je u ovim prihodima ostao uključen i prihod od ostalih usluga. Prikazani iznosi odnose se na stanje na dan 31. maj 2023. godine, osim malog broja slučajeva gde društvo za reviziju – član Deloitte-a ima drugačiju poslovnu godinu ili nije završilo izveštavanje za navedeni period. U tim slučajevima, uzeti su podaci za relevantnu poslovnu tj. finansijsku godinu ili prethodnu poslovnu godinu. Ako se u Državi članici koristi valuta koja nije evro, iznos u evrima preračunat je primenom prosečnog deviznog kursa za period 1. juna 2022. godine do 31. maja 2023. godine..

Prilog B | Finansijske informacije

Obelodanjivanje u skladu sa članom 24, stav 3, tačka 11), podtačke (1-4) Zakona o reviziji Republike Srbije

Društvo Deloitte Srbija je u 2023. godini ostvarilo ukupan prihod od **392,438,479** dinara, čija je struktura po vrstama pruženih usluga data u sledećoj tabeli::

Prihodi	RSD
Zakonske revizije kod društava od javnog interesa i društava koja pripadaju grupi čije je matično društvo od javnog interesa	160.910.262
Zakonske revizije kod društava koja nisu društva od javnog interesa	104.970.963
Dodatne usluge iz člana 43. zakona kod subjekata revizije koji su bili predmet revizije koja je obavezna u skladu sa zakonom – dodatne usluge kod revizorskih klijenata obveznika zakonske revizije	13.837.135
Dodatne usluge iz člana 43. zakona kod ostalih subjekata revizije – dodatne usluge kod revizorskih klijenata koji nisu obveznici zakonske revizije	112.720.119
Ukupno	392.438.479

Prilog C | Društva od javnog interesa

Obelodanjivanje u skladu sa članom 24, stav 3, tačka 6) Zakona o reviziji Republike Srbije

Društva od javnog interesa kojima je Društvo za reviziju Deloitte d.o.o. Beograd izvršilo zakonsku reviziju finansijskih izveštaja u toku poslovne godine 2023:

Naziv	Datum završetka poslovne godine
14. oktobar d.o.o. Kruševac	31/12/2022
3 Banka a.d. Novi Sad	31/12/2022
Al Dahra Srbija d.o.o. Padinska Skela	31/12/2022
Amicus SRB d.o.o. Beograd	31/12/2022
Belgrade Airport d.o.o. Beograd	31/12/2022
Bizlink Technology d.o.o. Prokuplje	31/12/2022
Brose d.o.o. Pančevo	31/12/2022
Conceria Pasubio S.P.A -ogranak Šabac	31/12/2022
Coral SRB d.o.o. Beograd	31/12/2022
eFront d.o.o. Beograd	31/12/2022
Essex Furukawa Magnet Wire Balkan d.o.o. Zrenjanin	31/12/2022
Eurotay d.o.o. Adrani	31/12/2022
Farmalogist d.o.o. Beograd	31/12/2022
G4S Secure Solutions, društvo za privatno obezbeđenje d.o.o. Beograd	31/12/2022
GEN - I d.o.o. Beograd	31/12/2022
Grupa Univerexport Backa a.d. Bačka Palanka	31/12/2022
H&M Hennes & Mauritz d.o.o. Beograd	30/11/2023
Heineken Srbija d.o.o. Zaječar	31/12/2022
Jinshan Construction d.o.o. Bor	31/12/2022
Leoni Wiring Systems Southeast d.o.o. Prokuplje	31/12/2022
Livnica Kikinda automobilska industrija d.o.o. Kikinda	31/12/2022
Magna Seating d.o.o. Odžaci	31/12/2022
Microsoft Software d.o.o. Beograd	31/12/2022

Naziv	Datum završetka poslovne godine
Milenijum osiguranje a.d.o. Beograd	31/12/2022
Moravacem d.o.o. Popovac	31/12/2022
Nectar d.o.o. Bačka Palanka	31/12/2022
Raiffeisen banka a.d. Beograd	31/12/2022
Raiffeisen Future a.d. Beograd	31/12/2022
Raiffeisen Invest a.d. Beograd	31/12/2022
Raiffeisen Leasing d.o.o. Beograd	31/12/2022
RBA banka a.d. Novi Sad	31/12/2022
Sava neživotno osiguranje a.d.o. Beograd	31/12/2022
Sava životno osiguranje a.d.o. Beograd	31/12/2022
Streit Nova d.o.o. Stara Pazova	31/12/2022
Tesla Wind d.o.o. Beograd	31/12/2022
Tigar Tyres d.o.o. Pirot	31/12/2022
Yokohama TWS Serbia d.o.o. Ruma (prethodni naziv: Trelleborg Wheel Systems Serbia)	31/12/2022
Triglav Osiguranje a.d.o. Beograd	31/12/2022
Univerexport Export-Import d.o.o. Novi Sad	31/12/2022
Vetroelektrane Balkana d.o.o. Beograd	31/12/2022
Wienerberger d.o.o. Kanjiža	31/12/2022
Yazaki Srbija d.o.o. Šabac	31/03/2022
Zoppas Industries Serb d.o.o. Kikinda	31/12/2022

Deloitte.

Deloitte se odnosi na jedno ili više lica Deloitte Touche Tohmatsu Limited („DTTL“), njegovu globalnu mrežu društava članova i njihove povezane strane (zajedno: „Deloitte organizacija“). DTTL (takođe pod nazivom: „Deloitte Global“) i sva njegova društva članovi i povezana lica predstavljaju pravno zasebne i samostalne entitete, koji jedni prema drugima ne mogu biti obavezani niti odgovorni u odnosu na treća lica. DTTL i svako DTTL društvo član i povezani entitet odgovora samo za svoje postupke i propuste, i nije odgovoran za postupke drugih. Deloitte ne pruža usluge klijentima. Za više informacija, molimo vas posetite stranicu www.deloitte.com/about.

Deloitte pruža vrhunske usluge revizije i uveravanja, poreskog i pravnog konsaltinga, finansijskog savetovanja i savetodavne usluge u oblasti upravljanja rizicima za gotovo 90% kompanija sa liste 500 najbogatijih (Fortune Global 500®) i hiljade privatnih preduzeća. Naše profesionalno osoblje ostvaruje merljive i trajne rezultate koji pomažu jačanju poverenja u tržišta kapitala, omogućuju transformaciju i uspešnost klijenata i vode kao snažnijoj ekonomiji, pravednijem društvu i održivom svetu. Oslanjajući se na svoju preko 175 godina dugu istoriju, Deloitte posluje u preko 150 zemalja i teritorija. Saznajte kako više od 457,000 Deloitte-ovih zaposlenih ostvaruju značajan uticaj na stranci www.deloitte.com.

Ova poslovna komunikacija sadrži isključivo opšte informacije i u skladu s tim, nijedno društvo član globalne mreže Deloitte Touche Tohmatsu Limited („DTTL“) ili neko od njegovih povezanih lica (zajedno „Deloitte organizacija“), ne pruža profesionalne savete ili usluge, putem ove publikacije. Pre donošenja bilo koje odluke ili preduzimanja bilo kakvih radnji koje mogu uticati na vaše finansije ili posao, treba da konsultujete kvalifikovanog stručnog savetnika.

U ovom saopštenju nisu date nikakve izjave i garancije (izričite ili podrazumevane) u pogledu tačnosti ili potpunosti informacija, i DTTL, njegova društva članovi, povezana lica, zaposleni ili zastupnici neće biti odgovorni za štetu koju eventualno pretrpi direktno ili indirektno bilo koje lice korišćenjem informacija iz ove publikacije. DTTL i njegova društva članovi predstavljaju pravno zasebne i samostalne entitete.